

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/49/2020
Identifikačné číslo spisu: 7816203333
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7816203333.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, F., zastúpeného JUDr. Alexandrom Milkom, advokátom so sídlom Cyrila a Metoda 4, 048 01 Rožňava, proti žalovanému: Mesto Rožňava, so sídlom Šafárikova 499/29, IČO: 00 328 758, zastúpenému advokátkou JUDr. Martinou Vnenčákovou, so sídlom Čučmianska dlhá 7, 048 01 Rožňava, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 11C/341/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. septembra 2019 sp. zn. 1Co/290/2018-119, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 1. februára 2017 č. k. 11C/341/2016-74 výrokom I. určil, že žalobca R. T., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, F., je výlučným vlastníkom stavby - záhradná chata, postavenej na parcele č. XXXX/XX, zastavanej plochy o výmere 43 m², zameranej Geometrickým plánom č. 54/2016, vyhotovený K. R. Q., dňa 08.11.2016, overený Okresným úradom Rožňava, katastrálnym odborom dňa 28.11.2016, pod č. 379/16, z parcely KN registra E č. XXXX/X, ostatné plochy o výmere 4280 m², zapísanej na LV č. XXXX, k. ú. C., Obec C., Okres C.. Výrokom II. súd po právoplatnosti rozsudku postúpil vec Mestskému úradu Rožňava, Šafárikova 499/29, 048 01 Rožňava - odbor výstavby, územného plánovania, životného prostredia a pozemných komunikácií na ďalšie konanie. Výrokom III. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vykonaním dôkazov listinami predloženými žalobcom (žiadosť o vydanie stavebného povolenia zo dňa 25.07.1988, pôvodným geometrickým plánom č. 180/06, vyjadrením žalovaného k žalobe, potvrdením Slovenského zväzu záhradkárov, geometrickým plánom č. 54/2016, faktúrou za elektrickú energiu, žiadosťou pre odberateľov kategórie „C“ a „D“ adresovaná Východoslovenskej energetike zo dňa 04.07.2007, zmluvou o pripojení žiadateľa do distribučnej sústavy), mal za preukázané, že žalobca je stavebníkom záhradnej chaty.

1.2. Za účelom jej výstavby adresoval vtedajšiemu MsNV odboru výstavby dňa 25.07.1988 žiadosť o vydanie stavebného povolenia na výstavbu záhradkárskej chaty v záhradkárskej osade „JUH“ na parcele A 13. Odbor výstavby predmetnú žiadosť prevzal dňa 25.07.1988, o čom svedčí i referenčná pečiatka, ako aj podpis zamestnanca o prevzatí. (pozn. fotokópia na č. l. 4, originál listiny žalobca predložil k nahliadnutiu na pojednávaní). Z potvrdenia vystaveného Slovenským zväzom záhradkárov základnou organizáciou Rožňava - JUH, je zrejmé, že žalobca bol jej členom od roku 1985, a ako jej člen užíval pozemok A 13 v sektore A, na ktorom si v roku 1988 vybudoval záhradnú chatku vrátane elektrickej prípojky. Z predloženej faktúry, ako aj listín predložených Východoslovenskou energetikou a.s., so sídlom v Košiciach je zrejmé, že žalobca je platiteľom za odberné miesto, ktorým je záhradná chatka, a to mesačne vo výške 6,70 Eur. Súd napriek absencii stavebného rozhodnutia mal v dostatočnej miere preukázané, že stavebníkom stavby je žalobca, ktorý ju skutočne staval s faktickým úmyslom stavať ju pre seba. Uvedený záver v konečnom nespochybňoval ani žalovaný, ktorý počas konania namietal len spôsob, ktorým sa žalobca domáhal zapísania vlastníckeho práva. Žalovaný argumentoval, že žalobca má iné právne prostriedky a možnosti na to, aby došlo k náprave.

1.3. Prvoinštančný súd mal tiež za preukázané, že u žalobcu existuje naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a to záhradnej chate, nachádzajúcej sa v katastrálnom území C.. Stav právnej neistoty u žalobcu pretrváva, keďže jeho vlastníctvo k tejto veci nie je zapísané v katastri nehnuteľností, a preto ani nie je zrejmé. Súd poukázal na vyššie vykonané dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že žalobca postavil svojpomocne záhradnú chatu nachádzajúcu sa v katastrálnom území C.Ž., a táto je v prírode jednoznačným spôsobom identifikovaná, pričom preukázal taktiež napojenie inžinierskych sietí, že v konaní dokladoval, že za užívanie elektrickej energie na odbernom mieste, ktorým je predmetná záhradná chata platí poplatky za poskytnuté služby. Žalovaný ako vlastník pozemku pod záhradnou chatou počas konania nijakým spôsobom nespochybnil vlastnícke právo žalobcu k predmetnej stavbe.

1.4. Súd v konaní zistil, že záhradnej chate nebolo pridelené súpisné číslo, zároveň nie je zrejmé, či a akým spôsobom došlo k vybaveniu žiadosti o vydanie stavebného povolenia. O existencii stavby sa Mestský úrad Rožňava, Šafárikova 499/29, 048 01 Rožňava - odbor výstavby, územného plánovania, životného prostredia a pozemných komunikácií dozvedel najneskôr doručením podanej žaloby, žalovanému a ako správny orgán príslušný na konanie mal v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) začať konanie zo zákona, preto súd výrokom II. určil, že po právoplatnosti rozsudku postupuje vec Mestskému úradu Rožňava, Šafárikova 499/29, 048 01 Rožňava - odbor výstavby, územného plánovania, životného prostredia a pozemných komunikácií na ďalšie konanie.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. septembra 2019 sp. zn. 1Co/290/2018-119 potvrdil napadnutý rozsudok okrem výroku o postúpení veci Mestskému úradu Rožňava. Výrokom II. zrušil rozsudok vo výroku o postúpení veci Mestskému úradu Rožňava. Výrokom III. priznal žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v bode 16. odôvodnenia uviedol, že súd prvej inštancie pri riešení právnej otázky nastolenej odvolateľom vychádzal z ustálenej judikatúry súdov, od ktorej odvolací súd nemal dôvod odchyliť sa ani v prejednávanej veci. Tá je dlhodobo ustálená v závere, že vlastník stavby (ako i vlastník pozemku, na ktorom je umiestnená stavba vo vlastníctve inej osoby), má naliehavý právny záujem na určení, kto je vlastníkom tejto stavby. Skutočnosť, že vlastník pozemku, na ktorom je umiestnená stavba, nepopiera vlastnícke právo vlastníka stavby (v danom prípade žalobcu ako stavebníka), nemôže byť sama osebe dôvodom pre záver o neexistencii naliehavého právneho záujmu vlastníka stavby (stavebníka) na určení vlastníctva k stavbe. Medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby na ňom umiestnenej totiž existuje podľa okolností celý rad právnych vzťahov, o.i. nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vlastník stavby získava užívaním cudzieho pozemku, ak nemá na užívanie pozemku právny dôvod, o zabezpečenie prístupu k stavbe a náhradu ujmy tým spôsobenej vlastníkovu pozemku a pod. Uvedené platí v okolnostiach súdnej veci o to viac, že v danom prípade žalobca ako jej stavebník (uvedená skutočnosť nebola odvolaním žalovaného spochybňovaná) nie je evidovaný ako jej vlastník v katastri nehnuteľnosti, a nie je tak chránený zásadou materiálnej publicity, z ktorých dôvodov mu nemožno odoprieť naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom stavby. Naliehavý právny záujem na určení vlastníctva k stavbe postavenej na pozemku žalovaného by teda

nemal žalobca vtedy, ak by bol žalobca zapísaný ako vlastník označenej stavby v katastri nehnuteľností a žalovaný vlastník pozemku, na ktorom je postavená stavba žalobcu, by jeho vlastníctvo ničím nespochybňoval. O taký prípad sa ale v prejednávanej spore nejedná. Ďalej odvolací súd uviedol, že nemožno spájať vlastníctvo nehnuteľnosti (v danom prípade označenej stavby) a existenciu naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (stavbe) so zápisom v katastri. Vlastníctvo je totiž možné nadobudnúť aj mimo zápisu v katastri, a to bez zreteľa na to, že v prípade zmluvného nadobudnutia vlastníctva, zákon vyžaduje aj vklad vlastníctva v katastri.

2.2. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a v korelácii s vyššie uvedeným podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým rozhodol, že po právoplatnosti rozsudku postupuje vec Mestskému úradu Rožňava, Šafárikova 499/29, 048 01 Rožňava - odbor výstavby, územného plánovania, životného prostredia a pozemných komunikácií na ďalšie konanie, pretože neexistovali dôvody, pre ktoré bolo toto rozhodnutie vydané. V prvom rade absentoval návrh žalobcu na vydanie takého rozhodnutia (o postúpení veci Mestskému úradu Rožňava, Šafárikova 499/29, 048 01 Rožňava - odbor výstavby, územného plánovania, životného prostredia a pozemných komunikácií na ďalšie konanie), ako i z dôvodu, že stavebný úrad začne z vlastného podnetu konanie ak zistí, že stavba bola postavená bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním, a vyzve vlastníka stavby, aby v určenej lehote predložil doklady o tom, že dodatočné povolenie nie je v rozpore s verejnými záujmami chránenými týmto zákonom, najmä s cieľmi a zámermi územného plánovania, a osobitnými predpismi [§ 88a ods. 1, veta prvá zák. č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), v znení neskorších predpisov] tak, ako to napokon konštatoval i prvoinštančný súd v dôvodoch rozsudku.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolateľ uviedol, že sa nemôže stotožniť s argumentáciou okresného a krajského súdu, že už iba samotné vlastníctvo parcely, na ktorej stojí žalobcova chata, vytvára predpoklad pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v uvedenom konaní. Uplatnením tohto právneho názoru sa podľa právneho názoru dovolateľa ad absurdum dostávame do situácie, ktorou vytvárame podhubie pre obchádzanie právnych noriem upravujúcich legálny postup pri zápise nehnuteľností do katastra nehnuteľností. Stavebníkovi (čo je aj prípad žalobcu) postačuje na zápis svojej stavby do katastra nehnuteľností podanie určovacej žaloby na príslušný súd proti nič netušiacemu vlastníkovi pozemku (situácia žalovaného), na ktorom je stavba postavená. Súd následne svojím rozhodnutím stavebníkovi potvrdí jeho vlastníctvo a takýmto spôsobom stavebník dociele jej zaevidovanie do katastra. Dovolateľ uviedol, že pre úspešné uplatnenie určovacej žaloby absentuje medzi ním a žalobcom objektívna právna neistota, preto v konaní nemôže byť pasívne vecne legitimovaný. Žalovaný nespochybňuje žalobcovo vlastnícke právo k záhradnej chate, spochybňuje postup žalobcu, ktorým chce zápis do katastra nehnuteľností dosiahnuť, pretože takýto postup nie je v súlade s dobrými mravmi, obchádza zákon a zasahuje do práv žalovaného. Žalovaný tiež nesúhlasil s tým, že musí znášať náklady spojené s konaním, na ktorého začatie svojím konaním/opomenutím nedal žalobcovi dôvod.

4. Právny zástupca žalobcu sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v

tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvádza, že sa nemôže stotožniť s argumentáciou okresného a krajského súdu, že už iba samotné vlastníctvo parcely, na ktorej stojí žalobcova chata, vytvára predpoklad pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v uvedenom konaní. Nesúhlasí s výrokmí súdov nižších stupňov, ktoré ho zaviazali k úhrade trov konania.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/115/2018, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť dovolateľovej argumentácie, podľa ktorej v konaní došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP tiež nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/40/2018 zo dňa 18.07.2018).

10. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP je, že a/ k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom, ktorý b/ znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva c/ v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/38/2015, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012, 7Cdo/202/2017, 8Cdo/85/2018). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1Cdo/228/2017, 2Cdo/220/2017, 3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/35/2018, 8Cdo/56/2017, 1VCdo/2/2017).

12. V danom prípade pri posudzovaní dovolania podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že žalovaný odvolaciu súdu nevytkol žiadne konkrétne nedostatky v jeho procesnom postupe (napríklad v dokazovaní, doručovaní alebo predvolávaní na pojednávanie). Nevysvetlil ani, čím mu - z hľadiska procedúry prejednávania sporu - odvolací súd znemožnil realizáciu jeho procesných oprávnení strany sporu a zasiahol do práva na spravodlivý proces. Žalovaný nepodrobuje kritike procedúru prejednávania veci, v rozpore so zmyslom a účelom ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (a tiež vyššie uvedeným výkladom odvolacieho súdu) pod pojem „procesný postup“ podriaďuje samo meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, jeho právne úvahy a spôsob riešenia právnych otázok. Jeho argumentácia, ktorou

namieta, že sa nemôže stotožniť s argumentáciou okresného a krajského súdu, že už iba samotné vlastníctvo parcely, na ktorej stojí žalobcova chata, vytvára predpoklad pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v uvedenom konaní a že nesúhlasí s výrokom súdov nižších stupňov, ktoré ho zaviazali k úhrade trov konania nezakladá nesprávny procesný postup. Dovolateľ napáda nesprávnosť právneho posúdenia bez bližšej konkretizácie, ktorú ale v otázke prípustnosti dovolania podriadil pod nesprávny procesný postup. Iba námietka nesprávneho právneho posúdenia veci, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, sama osebe bez ďalšej argumentácie nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

13. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalovaný neopodstatnene tvrdí, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je prípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

15. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. Dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol, žalobcovi by preto patrilo nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Keďže žalobcovi v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd mu proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok